

11.09.2023

261/10.02.03/2022
[Keski-Viikin kaavarunko
nro 081700]

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Viite
Keski-Viikin kaavarungon luonnosaineisto 21.8.2023
HEL 2022-011596 (hankenumero 5965_2)

Lausunto Keski-Viikin kaavarungon luonnosaineistosta

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala valmistelee kaavarunkoa Keski-Viikin alueelle. Kaavarungon tavoitteena on kehittää Viikin Tiedepuiston ja Latokartanon eteläosan alueita ja osoittaa alueelle uutta asuin-, työpaikka- ja yliopistorakentamista. Suunnittelualueen läpi kulkee linja-autoliikenteen lisäksi pikaraitiolinja 15 (ent. Raide-Jokeri) sekä tulevaisuudessa nyt suunnitteilla oleva Viikin-Malmin pikaraitiotie (VIIMA). Kaavarunko tulee ohjaamaan alueen kehittämistä ja lähivuosina alueelle laadittavia asemakaavoja.

HSL on kaavarunkotyön aiemmassa vaiheessa 8.11.2022 jättänyt lausuntonsa kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja lausunnossaan korostanut Viikin kampuskirjaston ympäristön merkitystä tärkeänä joukkoliikenteen vaihtosolmuna. Erikseen lausunnossa muistutettiin, että eri suunnista tulevan bussiliikenteen on jatkossakin päästävä kulkemaan Viikin vaihtosolmun kautta, jotta vaihtoyhteydet eri linjojen välillä toimivat sujuvasti.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

HSL toistaa OAS-vaiheen lausunnossa esittämänsä näkemyksen Viikin vaihtosolmun tärkeydestä sujuvien joukkoliikenneyhteyksien kannalta. Erityisesti Viikinkaaren merkitys paitsi pikaraitio-, mutta myös linja-autoliikenteen reittinä tulee suunnittelussa huomioida, ja raitiovaunu-bussi-vaihtoyhteyksien toteutuminen Viikinkaarella mahdollistaa.

Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa (hyv. KV 28.9.2016) Viikinkaari on osoitettu sekaliikenne- ja joukkoliikennekaduksi, minkä tarkoituksena on mahdollistaa bussiliikenne ja vaihdot pikaraitiotien ja bussilinjojen välillä Kampuskirjaston kohdalla sijaitsevilla, Raide-Jokerin rakentamisen yhteydessä rakennetuilla pysäkeillä.

11.09.2023

261/10.02.03/2022
[Keski-Viikin kaavarunko
nro 081700]

Viikinkaari tulee kaavarungossa merkitä joukkoliikennekaduksi, jossa kulkee sekä pikaraitio- että linja-autoliikennettä. Kaavarunkotyössä laadittavat liikenne- ja tilavaraussuunnitelmat tulee laatia niin, että niissä huomioidaan linja-autoliikenteen vaatimat ajoyhteydet ja liittymäratkaisut myös Viikinkaarelta Viikintielle Viikinkaaren itäpäässä.

Lisätietoja lausunnosta antaa liikennesuunnittelija Markus Nevalainen (markus.nevalainen@hsl.fi).

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 14.9.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

08.11.2022

261/10.02.03/2022
[Keski-Viikin
kaavarunko]**Helsingin kaupunki**Kirjaamo
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi**Viite**Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 12.10.2022
Diaarinumero HEL 2022-011596
Hankenumero 5965_2
Oas 1613-00/22**Keski-Viikin kaavarunko**

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala valmistelee kaavarunkoa Keski-Viikin alueelle. Laadittava ohjeellinen kaavarunko määrittelee alueen suunnitteluperiaatteita ja toimii tulevien asemakaavahankkeiden ja alueen kehittämisen pohjana yleiskaava 2016:n mukaisesti. Kaavarungon tavoitteena on kehittää Viikin Tiedepuiston ja Latokartanon eteläosan alueita. Raide-Jokerin ja Viikin-Malmin pikaraitiotien (Viima) vaikutusalueisiin tukeutuvat uudet asuin-, työpaikka- sekä tutkimus-, oppimis- ja innovaatioalueet vahvistavat Viikin elinvoimaisuutta tulevaisuuden kestäväenä kampuksena ja osana raideliikenteen verkostokaupunkia.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

Maankäytön kehittäminen Viikin yliopistokampuksen ja nykyisten asuinalueiden ympäristössä pikaraitiotien pysäkkien läheisyydessä on kannatettavaa. Uusi maankäyttö tukeutuu olemassa oleviin hyvän palvelutason joukkoliikennedyhteyksiin sekä suunnitteilla olevaan Viikin – Malmin pikaraitiotieratkaisuun. Alueen tiivistäminen mahdollistaa myös kampusaluetta sekä joukkoliikennematkustajia palvelevien palveluiden kehittämisen.

Viikin Infokeskuksen etelä- ja pohjoispuolelle sijoittuvat pikaraitiotien pysäkit sekä Lahdenväylän, Pihlajamäentien, Latokartanonkaaren ja Viikinkaaren bussiliikenteen pysäkit muodostavat keskeisen vaihtosolmun, jonka järjestelyiden laatutason tulee olla korkea. Vaihtojen tekemisen tulee olla helppoa ja sujuvaa. Vilkas vaihtosolmu luo edellytyksiä esimerkiksi Viikistä nykyisin puuttuvien nopean asiointin palveluiden kehittymiselle. HSL katsoo, että eri suunnista tulevan bussiliikenteen on jatkossakin päästävä kulkemaan Viikin vaihtosolmun kautta, jotta vaihtoyhteydet eri linjojen välillä toimivat sujuvasti.

08.11.2022

261/10.02.03/2022
[Keski-Viikin
kaavarunko]

HSL haluaa olla tiiviisti mukana suunnittelualueen joukkoliikenteeseen liittyvien katu- ja pysäkkijärjestelyiden jatkosuunnittelussa.

Lisätietoja lausunnosta antaa ja jatkosuunnittelussa yhteyshenkilönä on joukkoliikennesuunnittelija Teuvo Syrjälä.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 10.11.2022. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Kannanotto
03.11.2022
976/00.02.022.0220/2022

HEL 2022-011596
Hankennumero 5965_2

Keski-Viikin kaavarunko, HSY:n kannanotto asemakaavoituksen ehdotukseen

Keski-Viikin alueelle laaditaan ohjeellinen alueen suunnitteluperiaatteita määrittelevä kaavarunko, joka toimii tulevien asemakaavahankkeiden ja alueen kehittämisen pohjana yleiskaava 2016:n mukaisesti. Tavoitteena on, että alueen asemakaavoitus ja asemakaavan muutokset toteutetaan alueella vaiheittain useassa osassa. Asemakaavojen vaiheistuksen alueet ja tavoitteelliset laatimisaikataulut tullaan määrittelemään kaavarunkotyössä. Kaavarungon tavoitteena on kehittää Viikin Tiedepuiston ja Latokartanon eteläosan alueita. Raide-Jokerin ja Viikin-Malmin pikaraitiotien (Viima) vaikutusalueisiin tukeutuvat uudet asuin-, työ- paikka- sekä tutkimus-, oppimis- ja innovaatioalueet vahvistavat Viikin elinvoimaisuutta tulevaisuuden kestävässä kampuksena ja

osana raideliikenteen verkostokaupunkia. Alueella varaudutaan monipuolisiin palveluihin ja elävään kaupunkiympäristöön. Kaavarungon selkärangaksi suunnitellaan uuden tyyppistä viihtyisää, vehreää ja toiminnallisesti aktiivista yhteysverkostoa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää kannanottonaan asiasta seuraavaa:

Alueella sijaitsee käytössä olevia vesihuoltolinjoja mukaan lukien tärkeitä päävesijohtoja ja runkoviemäreitä, yhdyskuntateknisiä tunneleita sekä jätevesipumppaamo, jotka tulee huomioida alueen maankäytön suunnittelussa. Mikäli maankäytön muutokset aiheuttavat merkittävää muutostarvetta olemassa oleville vesihuoltojärjestelmille, tulee ratkaisuja miettiä ja niistä sopia yhdessä HSY:n kanssa.

Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää uuden vesihuollon tarve ja sen kustannukset sekä huomioida riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille. Alustava vesihuollon yleissuunnitelma tulee laatia kaavoituksen yhteydessä ja esittää kaavaselostuksen osana. Suunnittelussa tulee selvittää alueen verkoston täydennyksen edellytykset mm. kapasiteetti ja toimintavarmuus.

HSY:n oikeus sijoittaa, ylläpitää ja huoltaa vesijohto- ja viemäriverkkoa tulee huomioida alueen suunnittelussa sekä toteuttamista koskevissa sopimuksissa.

Kaupungin hulevesistrategian mukaisesti tulee selvittää alueella muodostuvien hulevesien imeytys- ja viivytysmahdollisuudet ja huomioida niiden vaatimat tilavaraukset.

Yhteyshenkilönä toimii alueinsinööri Roosa Silaste, etunimi.sukunimi@hsy.fi.

Jukka Saarijärvi
yksikön päällikkö

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljöjänster
PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 1561 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi

10.11.2022

Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Lausuntopyyntö 12.10.2022

Keski-Viikin kaavarunko HEL 2022-011596 T 10 03 06, osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Kaavarunko tulee ohjaamaan lähivuosina alueelle laadittavia asemakaavoja.

Kaavoituksen tulee mahdollistaa Fingridin Helsingin 400 kilovoltin kaapeliyhteyden ja Vanhankaupungin sähköaseman toteutus. Katsokaa tarkemmat tiedot hankkeen verkkosivulta

<https://www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/helsingin-kaapeli/>

Helsingin 400 kilovoltin kaapeliyhteys -hanke on tällä hetkellä yleissuunnitteluvaiheessa. Maakaapelin alustava reitti on valittu maaliskuussa 2022 yksityiskohtaisempaa rakennussuunnittelua varten. Selvitysten ja viranomaisneuvottelujen pohjalta suunnittelijat pitävät parhaimpana vaihtoehtona reittiä, joka kulkee kaupunkien omistamien alueiden alla Viikinrannan energiakorttelista Viikin peltojen, Hallainvuoren, Kehä I:n ja Kivikon ulkoilupuiston kautta Länsisalmeen. Maakaapelin lopullinen reitti tarkentuu rakennussuunnittelun aikana.

Alueen kokonaisuuden suunnittelua ja toimintojen yhteensovitusta on viety eteenpäin yhteistyössä Fingridin kanssa. Suunnitelmat tarkentuvat asemakaavoituksen edetessä. Suunnitelmat on laadittava siten, että ne mahdollistavat sähköaseman ja kaapeliyhteyden sekä muuntajakuljetuksen suunnittelun myötä tarkentuvat ratkaisut.

Muutoin meillä ei kommentoitavaa tähän oikeusvaikutuksettomaan kaavarunkoon.

Pyydämme lähettämään meille tietoa asemakaavan kaavan etenemisestä. Tätä kaavoitusasiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

10.11.2022

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
yksikön päällikkö

Kaupunginmuseon lausunto Keski-Viikin kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Keski-Viikin kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseo on tutustunut oas-aineistoon ja katselmoinut paikalla. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen sekä arkeologian näkökulmasta, ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Keski-Viikin alueelle laaditaan ohjeellinen alueen suunnitteluperiaatteita määrittelevä kaavarunko, joka toimii tulevien asemakaavahankkeiden ja alueen kehittämisen pohjana yleiskaava 2016:n mukaisesti.

Tavoitteena on, että alueen asemakaavoitus ja asemakaavan muutokset toteutetaan alueella vaiheittain useassa osassa. Asemakaavojen vaiheistuksen alueet ja tavoitteelliset laatimisaikataulut tullaan määrittelemään kaavarunkotyössä. Kaavarungon tavoitteena on kehittää Viikin Tiedepuiston ja Latokartanon eteläosan alueita. Kaavarungon selkärangaksi suunnitellaan uuden tyyppistä viihtyisää, vehreää ja toiminnallisesti aktiivista yhteysverkostoa.

Alueella toteutetaan Helsingin kaupunkistrategian sekä yleiskaavan 2016 tavoitteita, jossa täydennysrakentamisen painopisteet sijoittuvat raidelinjojen varteen. Yliopiston ja Tiedepuiston aluetta halutaan kehittää innovaatio-, yritystoiminta-, tutkimus- ja oppimisympäristönä. Tavoitteena on yliopiston toimintoja, palveluja ja asumista yhdistävä maailman kestävin kampus, jolle osoitetaan riittävät laajentumismahdollisuudet. On tarkoitus edistää synergioita yritys-, opetus- ja tutkimustoiminnan välillä sekä mahdollistaa erilaisia kohtaamisen ja yhteistyön paikkoja.

Viikissä sijaitsee kaksi Raide-Jokerin pysäkkiä, joiden ympäristöön on tarkoitus rakentaa uusia asuntoja noin 4 000 – 7 000 ihmiselle. Viikkiläinen asuinympäristö muodostuu urbaanin asumistavan ja erityislaatuisen viher- ja virkistysympäristön rinnakkaiselosta. Tavoitteena on kehittää Raide-Jokerin pysäkkien kävely-ympäristöä kaupallisine ja muine lähipalveluineen, sekä mahdollistaa alueella erilaisia yksityisiä ja julkisia palveluita kuten liikuntaan ja perusopetukseen liittyviä tiloja. Katu- ja jalankulkuympäristön tasolle avautuvia tiloja suunnitellaan monipuolisina, virikkeisinä ja elävinä.

Tavoitteena on muuttaa Viikintien osin maantiemäistä liikenneympäristöä katumaisemmaksi, määrittellä alueen sisäisen katuverkon rakenne ja mahdollistaa joukkoliikenteen ja muun liikkumisen tulevaisuuden tarpeet.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinumero	Y-tunnus
PL 17401					0201256-6
00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginmuseo@hel.fi	http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/				

Kaavarunkoalue kytetään eri ilmansuunnissa aluetta ympäröiviin viheralueisiin ja virkistysreitteihin. Alueen suunnittelussa pyritään kehittämään linnustoystävällisiä ratkaisuja. Suunnittelussa otetaan huomioon ympäröivien viheralueiden suojelutavoitteet sekä rakennetun kulttuuriympäristön arvot.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteenä on esitetty kaavarungon idealuonnos. Kartalla kuvataan tavoitteelliset alueiden pääkäyttötarkoitukset, keskeisimmät rakentamisen muutosalueet sekä liikenneverkon tutkittavat pääperiaatteet. Suunnittelualueelle on myös laadittu ympäristöhistorian taustaselvitys.

Helsingin kaupunginmuseon lausunto

Rakennettu ympäristö ja maisema

Keski-Viikin kaavarungon suunnittelualueella on runsaasti kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta merkittäviä alueita ja kohteita. Tunnistetuin ja tunnustetuin on alueen etelä- ja itäosassa sijaitseva Viikin opetus- ja koetila peltoineen, jotka on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökokonaisuus.

Muita tärkeitä kohteita kaavarunkoalueella ovat; Latokartanon kruunutila, johon kuuluu nykyinen vuonna 1832 rakennettu päärakennus sivurakennuksineen, sekä alueen eteläpuolelle suunnittelukilpailun myötä toteutunut Maaherranpuisto; arkkitehtuurikilpailun myötä sotien jälkeen toteutunut Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellinen tiedekunta ja tähän elimellisesti kuuluva Latokartanon ylioppilaskylä. Myöhempiä merkittäviä hankkeita alueella ovat tiedepuisto, yliopistollinen eläinsairaala, Helsingin kaupungin rakennuttama talvipuutarha Gardenia sekä Viikinmansion puukerrostalot.

Laajat entiset Viikin Latokartanon peltoaukeat, jotka ovat olleet viljelyksessä 1500-luvulta alkaen, muodostavat maisemallisesti merkittävän historiallisen agraarikerrostuman kaupungistuneessa ympäristössä. Nämä peltoaukeat ovat Helsingin merkittävimpiä avoimia maisematiloja. Avoimet alueet ovat luonnollisesti herkimpiä maiseman muutoksille, koska näkymät ovat niissä esteettömiä ja vaikutusalue on laaja.

Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Faksi

Tilinumero

Y-tunnus

PL 17401

0201256-6

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi

<http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/>

Ympäristöhistorian taustaselvityksessä kartoitetaan yleisellä tasolla alueen maisemahistoriaa ja rakennuskantaa. Esimerkiksi avoimen maisematilan keskeinen luonne alueelle ei taustaselvityksessä tule esille. Lisäksi ympäristöhistoriallisessa taustaselvityksessä sivutetaan Herttoniemen satamara-dan ja tätä myöhemmin myötäilevän Viikintien maantiemäisen liikenneympäristön luonne, jotka ovat olleet tukemassa kehityslinjaa, joka on mahdollistanut Viikin maisematilan poikkeuksellisen avoimuuden säilymisen. Tältä osin, esim. tavoite muuttaa Viikintietä katumaisemmaksi siltä osin kuin se rajautuu avoimeen maisematilaan, on vastoin alueen maisema-arvoja.

Jotta kaavan kunnianhimoiset tavoitteet alueen kehittämisestä toteutuisivat, tulisi olla tarkemmin selvillä alueen kulttuuriympäristön arvoista ja omaleimaisesta kehittymisestä. Osin tunnistamatto-man aluekokonaisuuden suunnittelun liiallinen yleispiirteisyys tulee esille kaavarungon idealuon-noksessa, jossa asuinrakentamista sijoitetaan alueen maisema-arvojen vastaisesti koetilan RKY-alueelle. Myös vastaavan kaltaista, kulttuuriympäristön arvojen kanssa ristiriidassa olevaa täyden-nysrakentamista esitetään Maaherranpuistossa.

RKY-alueet edustavat maamme kehitysvaiheita ja ovat historian kuvastajia. Kyse on perinteen säi-lyttämisestä ja alueiden kehittämisestä niiden arvoja vahvistavalla ja niihin sopeutuvalla tavalla. Idealuonnoksessa muutoksia ei ole tältä osin sopeutettu kulttuuriympäristön ominaisuuteeseen ja erityispiirteisiin

Yleiskaavassa todetaan; ”Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitus-ta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Vierekkäisten eri kaavamääräysten alaisten alueiden maankäyttö sovitetaan yhteen niin, että syntyy toimiva kaupunkirakenne. Vihersormien ja muiden seudullisten viheralueiden sekä paikallisen viheralueverkoston jatkuvuus tulee turvata”. Tämän lisäksi yleiskaavamääräyksessä todetaan; ”Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti mer-kittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympä-ristöt -teemakartalta. Lisäksi suunnittelussa tulee ottaa huomioon maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.”

Suhteuttaen kaavarunkoalueelle kaavailtuja kokonaisvaltaisia ja oleellisia muutoksia alueen kult-tuurihistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin sekä näistä laadittuihin selvityksiin, tulee selvityksiä vie-lä syventää ja tarkentaa, jotta päästää kaavarungon asianmukaiseen vaikutusten arviointiin (MRL 9

Postiosoite**Käyntiosoite****Puhelin****Faksi****Tilinumero****Y-tunnus**

PL 17401

0201256-6

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginmuseo@hel.fi[http://www.hel.fi/helsinginkaupungl
nmuseo/](http://www.hel.fi/helsinginkaupungl
nmuseo/)

§). Tämän johdosta museo esittää laadittavaksi yksityiskohtaisempaa ja tarkoituksenmukaista ympäristö- ja kaupunkirakenteellista selvitystä, koskien erityisesti yliopiston ja tiedepuiston aluetta sekä alueen avointa maisematilaa, jotta kyettäisiin tunnistamaan ja suhteuttamaan alueen lähtökohtia ja kehityssuuntia niin että alue kykenisi kehittymään omaleimaisuutensa säilyttäen.

Oas-selostuksessa alueen hankkeita kuvaillaan mm. ”uuden tyyppiseksi” (kerrottaessa toiminnallisesti aktiivista yhteysverkostosta) tai ”urbanin asumistavan ja erityislaatuisen viher- ja virkistysympäristön rinnakkaiselosta” (kerrottaessa viikkiläisestä asuinympäristöstä). Jatkossa tästä kuvailusta tulisi siirtyä huolellisempaan argumentointiin ja analyttisempään konseptointiin, mitä näillä kuvailuilla konkreettisesti tarkoitetaan.

Arkeologia

Keski-Viikin kaavarunkoalueen rajauksen sisäpuolella sijaitsee yksi ennestään tunnettu arkeologinen kohde, joka on muinaismuistolain (295/63) suojelema kiinteä muinaisjäänös, kohdenimeltään Östervikby (Viikki) muinaisjäänöstunnus 1000001690. Kyseessä on historiallisen ajan kylänpaikka. Kohde sijaitsee Viikin Latokartanon ympäristössä ja kohde on paikannettu Museoviraston suorittamassa Helsingin keskiaikaiset ja uuden ajan alun kylänpaikat -inventoinnissa vuonna 2011. Kohde on tuotu esiin kaavarunkoaineiston ympäristöhistoriallisessa taustaselvityksessä.

Viikki esiintyy historiallisissa lähteissä ensimmäisen kerran mahdollisesti jo vuonna 1417 ja Östervikby vuonna 1513. Viikin alueella on 1540-luvun verotuslähteiden perusteella sijainnut kaksi talonpoikaiskylää; Östervikby ja Västervikby. Varmaa tietoa näiden varhaisten tonttimaiden paikoista ei ole, sillä talot joutuivat vuonna 1550 Helsingin kuninkaankartanon alle ja perustettiin kruununtila Viikin Latokartano (Viikin kartano). Historiallisen kartta-aineiston perusteella on arvioitu, että Viikin Latokartano perustettiin ilmeisesti Östervikbyn kylän tonttimaalle Viikinkaaren länsipään tienoille. Vaikka ympärillä on tiiviisti rakennettu Viikin tiedepuisto, on paikalla edelleen arkeologista potentiaalia ja alue on säilyttänyt vanhan ilmeensä.

Latokartanosta muodostui huomattava maatila, jolla oli useita torppia. Latokartanon torppia on paikannettu Museoviraston suorittamassa inventoinnissa kaavarunkoalueen lounaispuolelta sen välittömästä läheisyydestä (Östervikby 2 (Viikki) mj-tunnus 1000006100, Östervikby Hästhaga udds torp (Viikki) mj-tunnus 1000006566, Östervikby Hakala (Viikki) mj-tunnus 1000017302). Kohteet ovat kiinteinä muinaisjäänöksinä muinaismuistolain rauhoittamia. Erityisesti kohteesta Östervikby

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinumero	Y-tunnus
PL 17401					0201256-6
00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginmuseo@hel.fi	http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/				

2 mainitaan Museoviraston inventoinnissa, että se saattaisi kuulua erittäin arvokkaiden asutuskohteiden joukkoon.

Edellä mainittujen asutuskohteiden lisäksi kaavarunkoalueen välittömässä läheisyydessä, sen länsi-, pohjois- ja itäpuolella sijaitsee ensimmäisen maailmansodan aikaisia puolustusvarustuksia ja yhdystietä tukikohtakokonaisuuksista Tukikohta VIII, Tukikohta X ja Tukikohta XIV. Ensimmäisen maailmansodan aikaiset kohteet arkistoinventointiin Helsingin yleiskaavan 2016 valmistelun yhteydessä, mutta tuolloin kohteiden maastotarkastuksia ei juurikaan tehty.

Kaavarunkoalueen rajauksen sisäpuolelta on vuoden 2011 inventoinnin jälkeen paikannettu kaksi arkeologista kohdetta 1700-luvun loppupuolen historiallisten karttojen perusteella. Nämä ovat historiallisen ajan asutuskohteita (torpan paikka) sekä vanhan tiilitehtaan paikka. Näitä kohteita ei ole toistaiseksi tarkemmin inventoitu tai tarkastettu maastossa eikä kohteiden säilyneisyydestä ole tarkempaa tietoa. Molemmat kohteet sijaitsevat Yliopiston kohtilan alueella Maatalousmuseon ympäristössä.

Kaavarungossa määritellään alueen ohjeelliset suunnitteluperiaatteet. Kaavarunko toimii pohjana tuleville asemakaavamuutoksille, joita toteutetaan alueella vaiheittain. Suunnittelun edetessä tulee varmistaa, että alueen arkeologiset selvitykset ovat ajantasaiset ja että alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä on riittävästi tietoa kaavoitusta varten, sillä alueella sijaitsee tarkastamattomia kohteita. Museovirasto suosittelee, että mikäli arkeologinen perusinventointi on yli kymmenen vuotta vanha ja alueella suunnitellaan yleiskaavaa, osayleiskaavaa tai muuta laajaa kaavoitushanketta, on inventointi päivitettävä. Helsingin alueella on myös kohdetyyppejä, kuten historialliset tiet, joiden tutkimus on hyvin puutteellista.

Arkeologisten kohteiden suhteen on siis lisäselvitystarve, jotta kohteet pystytään huomioimaan alueen tulevissa suunnitelmissa.

Sari Saresto
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Juha Vuorinen
Tutkija

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinumero	Y-tunnus
PL 17401					0201256-6
00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginmuseo@hel.fi	http://www.hel.fi/helsinginkaupunginmuseo/				

Lausunto

10.11.2022

MV/88/05.02.00/2022 1 (4)

Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10
00099 Helsingin kaupunki

Viite HEL 2022-011596 T 10 03 06

Asia **HELSINKI, Keski-Viikin kaavarunko**

Museovirasto on perehtynyt 24.10.–11.11.2022 nähtävillä olevaan kaavarungon aineistoon (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, idealuonnos ja ympäristöhistorian taustaselvitys) ja antaa lausuntonaan seuraavan.

KAAVARUNGON LÄHTÖKOHDAT

Tavoitteena on kehittää Viikin Tiedepuiston ja Latokartanon eteläosan alueita kestäväenä kampuksena ja osana raideliikenteen verkostokaupunkia Helsingin kaupunkistrategian ja yleiskaava 2016 mukaisesti. Suunnittelualue on pääosin valtion ja Senaatti-kiinteistöjen, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n ja Helsingin kaupungin omistuksessa.

Kaavarunko ohjaa vaiheistettavaa asemakaavoitusta. Uudet asuin-, työpaikka-, tutkimus-, oppimis- ja innovaatioalueet sekä monipuoliset palvelut tukeutuvat Raide-Jokerin ja Viikin-Malmin pikaraitiotien (Viima) vaikutusalueisiin. Raideyhteyden varteen on tarkoitus rakentaa uusia asuntoja noin 4000 - 7000 ihmiselle. Viikin erityislaatuinen viher- ja virkistysympäristö on yksi keskeinen lähtökohta suunnittelulle. Kaavarunkoalue kytketään eri ilmansuunnissa aluetta ympäröiviin viheralueisiin ja virkistysreitteihin. Idealuonnoksessa esitetään alueiden tavoitteelliset pääkäyttötarkoitukset, keskeiset rakentamisen muutosalueet sekä liikenneverkon pääperiaatteet.

Helsingin yleiskaava 2016:ssa Viikin Prisman ympäristö on osoitettu liike- ja palvelukeskustaksi C1-merkinnällä. Viikinkaaren alueella merkintä C2 tarkoittaa kantakaupunkimaista toiminnallisesti sekoittunutta aluetta. Suurimmalta osin suunnittelualue on osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi rakentamisen tehokkuutta ja käyttötarkoitusta kuvaavilla A1–A4-merkinnöillä. Viikin kohdalla yleiskaava sisältää myös virkistys- ja viheralueita.

Suunnittelualue on osin valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009) Viikin opetus- ja koetila. Alueella on jo useita asemakaavalla suojeltuja rakennuksia tutkimustilalla ja Viikin Latokartanon pihapiirissä. Kulttuuriympäristöä koskien alueelta on kaavarungon aineistoissa selvitys Keski-Viikin kaavarunko, ympäristöhistorian taustaselvitys (KYMP/ Niekkamaa 08/2022).

MUSEOVIRASTON KANTA

Museovirasto pitää hyvänä sitä, että alueen kehittämistä tarkastellaan laajana kokonaisuutena kaavarunkotyön avulla asemakaavoituksen ohjaamiseksi. Keski-Viikin kaavarunkoalueen ympäristöhistorian taustaselvitys antaa jo lähtökohdan kaavarunkotyölle. Alueesta on myös hyödynnettävissä vanhempia selvityksiä, kuten Viikki, rakennetun ympäristön suojelu: alueen historiaa ja sen rakennuskanta (Kuokkanen-Suomi Liisa, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kaavoitusosaston selvityksiä 1994:18. 1994) sekä Viikin Latokartanon tilan historia (Luoto, Ritva, Studio Terra Oy, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2004:15. 2004).

Viikki on ollut pitkältä historialtaan pääosin viljelysmaata ja metsätalousaluetta keskuksenaan Latokartanon tila. Toiminta jatkui luontevasti, kun sitä ryhdyttiin valmistelemaan Helsingin yliopiston maa- ja metsätieteelliseksi opetus- ja tutkimustilaksi. Maanviljelysmaisema alkoi toden teolla muuttua vasta, kun ensin ylioppilaskylä 1950-luvulla ja sen jälkeen maatalouden, elintarvikealan, kotitalousalan ja ympäristönhoidon laitokset 1960- ja 1970-luvuilla rakennettiin alueen koillisosaan. Alue on sittemmin täydentynyt edelleen uudemmallalla yliopistorakentamisella ja saanut rinnalleen myös Viikin ekologisen asuinalueen sekä puukerrostaloryhmän.

Alue on tällä hetkellä identiteetiltään omintakeinen, kun maiseman kontrastisina tekijöinä ovat edelleen varsin laajat maatalousmaisemat, Latokartanon tila, Viikin opetus- ja tutkimustila, kookkaat ja modernit laitosrakennukset sekä uusi asuinrakentaminen. Helsingissä ainutlaatuinen, merenlahden sekä kallioselänteiden rajaama viljelysmaisema on kuitenkin edelleen vahvassa asemassa ilmeten laajoissa näkymissä, mitä tulee vaalia tulevaisuudessakin. Sen merkitys virkistysalueena kasvaa entisestään kehittyvässä ympäristössä. Kaavarunkotyössä olisi tärkeää tarkastella alueen maisemallista muutosherkyyttä ja muutoksensietoakykyä. Se on hyvä tehdä riittävän laajalti myös suunnittelualueen ulkopuolisilla alueilla, joille voidaan ennakoida kohdistuvan vaikutuksia.

Alueen vanhimpiin historiallisiin kerrostumiin lukeutuvan Viikin Latokartanon asema tulee turvata voimakkaasti kehittyvässä ympäristössä. Latokartanon tila on ollut lyhyttä yksityisomistusta lukuun ottamatta valtion omistuksessa lähes koko historiansa. Käytännössä se luovutettiin valtiolta siinä vaiheessa, kun Helsingin yliopiston kiinteistökannan hallinta siirtyi 2009 Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:lle. Sen seurauksena valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen nojalla 1980 suojellun kohteen suojelusta käynnistyi rakennusperintölain mukainen harkinta. Asetuksen nojalla oli suojeltuina kartanon pihapiiri rakennuksineen. ELY-keskus ei päättänyt suojella kokonaisuutta rakennusperintölain nojalla, koska piti asemakaavasuojelua riittävänä.

Asemakaavassa vuodelta 2005 Latokartanon pihapiirin viisi rakennusta on suojeltu sr-1-merkinnällä ja yksi rakennus sr-2-merkinnällä. Vaikka kohde on tuolloin ollut vielä asetuksen nojalla suojeltu, on rakennuksille annettu suojelumääräykset, sr-1-määräyksissä sisätiloja myöten. Pihapiiriä koskee merkintä YOT/sv: opetus-, tutkimus- tai niihin verrattavaa toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jonka rakennukset ja puisto on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen nojalla. Alueen eteläpuolelle on osoitettu puisto, nykyinen Maaherran puisto ja sen itäreunalle Pasteurinkadun varteen kapea opetus-, tutkimus- tai niihin verrattavaa toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YOT-1), jolle saa rakentaa korkeintaan kolmikerroksisen rakennuksen.

Kaavarungon idealuonnoksessa Maaherran puiston aluetta on supistettu esittämällä puiston Pihlajamäentien puoleiseen laitaan keskustatoimintojen aluetta ja Pasteurinkadun varteen asuinrakentamista. Helsingin yleiskaava 2016:ssa tällä kohdin on virkistys- ja viheraluetta, olkoonkin, että rajautumista voi tulkita joustavasti. Pasteurinkadun puolelle yleiskaava osoittaa osin kantakaupunkimaista rakentamista C2, virkistys- ja viheraluetta sekä asuntovaltaista aluetta C2. Molemmat alueet on merkitty keskeisiksi muutosalueiksi.

Maaherran puiston kehittämisen tulee kuitenkin soveltua historiallisen Latokartanon ympäristöön säilyttämällä korttelin puistomainen vehreys. Rakentamisen lisääntyessä

alueella, olisi eduksi säilyttää puisto vain istutettuna alueena. Puisto on huolella suunniteltu ja toteutettu sekä aktiivisesti käytetty. Puisto palvelee ympäröivän yliopiston työntekijöitä ja alueen asukkaita. Puiston kohdalle idealuonnokseen on esitetty myös kävelyliikennereitin kehittämistä. Puiston olevat käytävät palvelevat jo nykyisellään hyvin puiston läpikulkua kävellen ja polkupyöräilijöille on toimivat pyöräreitit puiston sivuitse. Jos puistoa reunoilta välttämättä rakennetaan, tulee sen olla riittävän pienimittakaavaista ja Latokartanon kokonaisuuteen suhteutettua, jolloin muodostuisi välittävä vyöhyke ympäristön suurimittakaavaiseen rakentamiseen nähden.

Muinaisjäänösrekisterin mukaan kaavarungon alueelle sijoittuu muinaismuistolain (295/63) suojelema kiinteä muinaisjäänös Östervikby (Viikki) (*tunnus muinaisjäänösrekisterissä 1000001690*), joka on historiallisen ajan asuinpaikka. Idealuonnoksessa pääosa muinaisjäänösalueesta on viheralueella, mutta osin asuinalueeksi määritellyllä osalla. Rakentamista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon, että muinaisjäänösalueelle ei tule osoittaa muuttuvaa maankäyttöä ja se, että kaavoituksessa voidaan edellyttää arkeologisia selvityksiä.

Kulttuuriympäristön kannalta keskeistä on myös vuoden 2001 asemakaavassa jo suojellun Viikin opetus- ja koetilan maatalousmaisena luonteen säilyminen ja maltillinen kehittäminen. Sen luoteispuolelle on idealuonnoksessa esitetty keskeisinä muutosalueina asumista ja liikerakentamista. Vaikutukset maatalouskeskukseen ja viljelysmaisemaan tulee selvittää huolella. Kaavarunkotyössä on tarpeen kiinnittää huomiota siihen, että talouskeskuksen edellytykset säilyvät jatkossakin eläintenhoidon keskittymänä, mihin sen rakennusperintö perustuu. Sen ympäristön kehittäminen ei saisi vaarantaa toimintaa. Tästä syystä on arvioitava, voidaanko uutta asumista tuoda kovin lähelle. Talouskeskuksen luoteispuolelle on esitetty asumista ja keskustatoimintojen aluetta Gardenian kupeeseen. Rakentamisen tulisi olla pienimittakaavaista ja matalaa, jotta se ei jätä varjoonsa tilakeskuksen mäkeä rakennuksineen.

Talouskeskuksen kupeessa on tällä hetkellä asemakaavassa suojeltu, mutta vaikeasti sisäilmaongelmainen Maatalousmuseo, jolla on kuitenkin erityinen merkitys alueen opetushistoriassa, talouskeskuksen kokonaisuudessa ja maisemassa. Paikan kehittäminen ja mahdollinen uudistuminen on suunniteltava huolella nämä merkitykset huomioon ottaen.

Kaavarungon koilliskolkkaan Viikintien ja olemassa olevan asuinrakentamisen väliin on osoitettu keskeisenä muutosalueena uutta asumista. Uusi asuinkortteli työntyy entistä enemmän Viikin keskeisen viljelysmaiseman näkymiin. On olennaista selvittää havainne-ym. tarkasteluin rakentamisen mahdollista mittakaavaa ja sitä, voiko kortteli ulottua näin pitkälle kaakkoon. RKY-alueille esitetty kehittäminen koskettaa välittömästi valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Muidenkin alueiden muutoksia tulee tietysti arvioida RKY-alueelle kohdistuvien vaikutusten kannalta. Viljelysmaiseman ja maatalousalueen osalta on eduksi, että rakentaminen painottuu Viikintien pohjois- ja länsipuolelle.

Alueen uudemmat kerrostumat, kuten yliopiston laitosrakentaminen vaativat myös suojelutarpeen arviointia. Rakennusten ohella on tarpeen kiinnittää huomiota alueelle muodostuneeseen kaupunkirakenteeseen ja -tilaan. Esimerkiksi pyöreän Corona-rakennuksen ympärille on esitetty kehittämistä. Rakennuksen ympärillä on tällä hetkellä vapaata tilaa, jota sen olemus ja muotokieli vaativat. Se toimii identiteetiltään yhtenä alueen vahvana orientoivana tekijänä. Kaavarunkotyön yhteydessä on hyvä arvioida, missä määrin alueen rakennuskannasta lähiympäristöineen olisi tarpeen tehdä rakennushistoriaselvityksiä viimeistään asemakaavoitusvaiheessa.

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Elisa El Harouny

Tiedoksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Helsingin kaupunki / Helsingin kaupunginmuseo
Sari Saresto, Helsingin kaupunginmuseo

Kirjaamo Helsinki

Lähettäjä: Syrjälä Teppo <Teppo.Syrjala@digita.fi>
Lähetetty: perjantai 11. marraskuuta 2022 11:08
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Kopio: Soininen Tuomas
Aihe: HEL 2022-011596

Palaute/mielipide Keski-Viikin kaavarungon OAS suunnitelmaan ja valmisteluaineistoon

Hankenumero 5965_2
Oas 1613-00/22

Digita Oy tietoliikennemasto-operaattorina esittää hankkeesta mielipiteenään seuraavaa:

OAS-suunnitelma on tässä vaiheessa pääosin riittävässä laajuudessa ja tarkkuudessa esitetty. Digita Oy esittää kuitenkin, että jo kaavarunkovaiheessa huomioidaan digitaalisen infrastruktuurin tarpeet alueelle. Suunnitelma-alueelle muodostuu uutta ja merkittävää kapasiteettitarvetta mm. langattomille tiedonsiirtoyhteyksille. Alueelle tullaan tarvitsemaan vähintään yksi uusi telecom-mastopaikka. Kaavarunkovaiheessa sijoitusalueen tarkkuudella voitaisiin yhdistää muita infrarakenteita samalle alueelle, jolloin maisema yms. vaikutukset myös rajoittuisivat saamaan kokonaisuuteen ja ko. infran rakentamisen vaikutukset ja mahdolliset päällekkäis-/rinnakkaiskäyttöedut myös toteutuisivat.

Digita Oy osallistuu mielellään em. digitaalisen infran määrittelyyn ja analysointiin tarvealueelle.

Muuta: Digita Oy pyytää jatkossa, että se olisi osallisena Helsingin kaupungin kaavahankkeissa. Digita Oy toimii Telecom-mastojen operaattorina ja rakentajana, sekä IoT, Tv ja Radio operaattorina.

Osallistamisviestit tulisi lähettää osoitteeseen: mastot@digita.fi

Voisitko kuitata em. osoitteeseen, että Digita Oy on jatkossa kaavahankkeiden osallistamislistoilla asiantuntijan ja masto-operaattorin roolissa?

Teppo Syrjälä
Solution Manager
Digita Oy
Matkapuhelin +358405366220
teppo.syrjala@digita.fi

The information in this e-mail (and any attachments) is intended exclusively for the addressee(s). Any use by a party other than the addressee(s) is prohibited. The information may be confidential in nature and fall under a duty of non-disclosure. If you are not the addressee, please notify the sender and delete this e-mail. Digita cannot guarantee that e-mail communications are secure or error-free, as information could be intercepted, corrupted, amended, lost, destroyed, arrive late or incomplete, or contain viruses. Please consider the environment before printing this email.

Kirjaamo Helsinki

Lähettäjä: Deski /Telia Finland Oyj /Tampere <production-desk@teliacompany.com>
Lähetetty: torstai 13. lokakuuta 2022 6:55
Vastaanottaja: Kirjaamo Helsinki
Aihe: RE: Keski-Viikin kaavarunko

Hei

Teliällä tietoliikennekaapeleita suunnitellulla asemakaavan muutosehdotuksen alueella.

Kaapeleiden siirto ja suojaus on huomioitava mahdollisten maanrakennustöiden yhteydessä, siirto ja suojaustarpeista on oltava yhteydessä Teliään osoitteeseen production-desk@teliacompany.com hyvissä ajoin ennen mahdollisten maanrakennustöiden alkua.

Kaapelien katkaisua pitäisi pyrkiä välttämään ja suunnitellaan mahdolliset työt sivuttaissiirtoina ja tuentoina, kun ne mahdollisia. Suunnitelmat on myös pyrittävä laatimaan niin, että siirtoja ei tule kuin pakottavista syistä.

Korvaava siirtoreitti pitää olla valmiina ennen siirtojen suorittamista.

Lisäksi Teliällä on kiinnostusta osallistua alueen yhteisrakentamiseen.

Kim Jansson
Planner | Deployment

Telia Company
+358408011842
production-desk@teliacompany.com
www.teliacompany.com
Säveltie 5 B 14, 01390 Vantaa

Telia Company AB, Stockholm 556103-4249

From: KYMP Aska Kuulemiset <kymp.aska.kuulemiset@hel.fi>
Sent: keskiviikko 12. lokakuuta 2022 15.17
Subject: Keski-Viikin kaavarunko

Hei,

Liitteenä saatekirje sekä päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma 1613-00/22 sekä Keski-Viikin kaavarungon idealuonnos.

Ystävällisin terveisin
Tarja Mantere
Kaavoitussihteeri
Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus / Itäinen alueyksikkö
Työpajankatu 8, Helsinki 58
PL 58200 | 00099 | HELSINGIN KAUPUNKI
tel. +358 (0)9 310 26403

e-mail tarja.mantere@hel.fi

